
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

28 (1999)

ISSN 1453-4436

Un raspuns si o respingere deocamdata

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics, Magurele-Bucharest MG-6,
POBox MG-35, Romania
email:apoma@theory.nipne.ro

Abstract

O adresa recenta a ANSTI (Agentia Nationala pentru Stiinta, Tehnologie si Inovare)-Romania pare a cere modificarea statutelor de functionare a institutelor de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica prin reducerea finantarii bugetare si deturnarea catre finantari din surse improprii.

Domnule Presedinte,

Urmare a adresei Dumneavoastra 2089/7.10.99 privind strategia INFIN (Institutul National de Fizica si Inginerie Nucleara) pe termen scurt si mediu Va raspundem urmatoarele:

1. INFIN este un institut de cercetare stiintifica, fundamentala si aplicativa, si de dezvoltare tehnologica.

Cercetarea stiintifica fundamentala la nivelul institutiilor de stat nu se finanteaza prin ea insasi din surse extrabugetare, nici interne nici externe; in sensul ca nici nu poate sa se finanteze in acest mod, si nici nu trebuie sa o faca; cercetarea stiintifica fundamentala produce cunostinte, pricepere si inteligenta, si aceasta "marfa" nici nu se vinde nici nu se cumpara; ea se ofera si se ia gratuit de pe piata stiintifica publica; surprinzator poate, dar chiar actul social de productie a acestei "marfi" pur spirituale este oferirea si preluarea ei pe piata publicatiilor stiintifice, a conferintelor, discutiilor stiintifice, etc. Aceasta este asa pentru ca stiinta si cunoasterea tehnico-stiintifica sint posibile si utile numai atunci cind sint insusite personal, nu luate de-a gata de la altii (fizica sau chimia, de exemplu, nu pot fi importate, ele sint "marfa" libera, daca dorim sa profitam si sa facem uz de ele, daca dorim sa aflam si sa ne convingem ca ele sint, sau nu, utile, atunci trebuie sa incercam sa ni le insusim personal, fiecare in masura in care poate, dar e preferabil si rational sa dezvoltam cercetarea stiintifica in astfel de domenii, si sa aflam si sa folosim aceste cunostinte pe aceasta cale); cercetarea stiintifica fundamentala produce cunoastere despre cum se produce cunoasterea, si de aceea ea este sursa primordiala a vietii sociale civilizate. Caracterul ei fundamental, liber si public, adica definitia ei, impune finantarea cercetarii stiintifice fundamentale de catre stat.

Cunostintele stiintifice fundamentale conduc la idei practice, care, odata dezvoltate in tehnici, tehnologii si produse, conduc la rindul lor la civilizatie. Astfel se face ca avem, alaturi de cercetarea fundamentala, si cercetare aplicativa si dezvoltare tehnologica; urmate apoi de productie, comert, servicii. Acestea din urma dezvolta valori de piata, dar pentru sustinerea acestor activitati profitabile este necesar sa sustinem in primul rind sursa lor, adica cercetarea stiintifica fundamentala si aplicativa, si dezvoltarea tehnologica. Nimic dintre cele sociale, asa cum sint aceste activitati umane, nu se sustine prin el insusi, ci toate aceste activitati necesita o anumita

reglare si coordonare, fiecare dupa specificul ei, la diverse nivele, dar mai ales la nivel de stat, si chiar la nivele suprastatale; armonizarea, dar mai ales adecvarea reciproca a variatelor activitati umane se numeste politica; asa se face, ca printre multele feluri de politici, avem si politica cercetarii stiintifice si dezvoltarii tehnologice, la diverse nivele, dar mai ales la nivel de stat. Daca politica industrială, comercială si economica in general se ocupa in principal cu reglarea sociala a acestor activitati ce produc valori de piata, si mai putin cu finantarea lor, intrucit evident astfel de activitati se autofinanteaza reciproc, ei bine, politica cercetarii stiintifice si dezvoltarii tehnologice se ocupa cu finantarea cercetarii stiintifice si dezvoltarii tehnologice, in scopul mentinerii, cultivării, promovării si dezvoltării acestor activitati, ca surse ale progresului civilizator; prin firea lucrurilor expuse mai sus aceasta finantare este exclusiv bugetara.

Stiati aceste lucruri, Domnule Presedinte? Este ceva neclar aici? Aveti intrebari? Stiati ca Dumneavoastra faceti politica stiintifica si finantati cercetarea? Sper ca nu mi se pune stupida intrebare "la ce e buna si de ce ar fi utila cercetarea stiintifica? adica ca, uite, vezi, cartoful e bun si mi-e util ca-l maninc, dar cercetarea? de ce si la ce cercetarea stiintifica?"; dar, in fine, ma vad obligat, dupa adresa Dumneavoastra, sa iau in considerare si o astfel de posibilitate. Asadar, ceasul electronic ce-l purtati la mina Va e util? da; ei bine, stiti ca el e facut de stiinta si tehnologie? da, dar americane; ei bine, sintetizi de acord ca cercetarea romaneasca ar putea sa faca si ea lucruri asemanatoare? da, pentru ca se ocupa si ea, ca si americanii ce V-au facut ceasul, de lucruri asemanatoare, adica de stiinta si tehnologie; stiti cum l-au facut practic si efectiv pe ceas americanii? cu intreprinderi mici si mijlocii o sa-mi raspundeti poate, si cu transfer tehnologic, si cu alte parascovenii; nu, domnu', fals si complet gresit; l-au facut cum se fac toate cele, prin munca; stiti ce trebuie pentru munca, domnu'? ei bine, se pare ca nu stiti; pentru munca trebuie pricepere, cunoastere, inteligenta si muncitor; stiti ce-i trebuie muncitorului, inclusiv muncitorului cercetator stiintific, ca sa munceasca, afara de cele de mai-nainte? ii trebuie mincare, toale, caldura, si adapost, domnu', plus materiale si scule, iar toate astea in problema ceasului si a celor asemanatoare inseamna finantarea si organizarea corecta a cercetarii stiintifice. Cu 0.1% din pib nu se poate asigura cercetarii romanesti nici mincare, nici toale, nici caldura, nici adapost, nici restu'; stiti cit ofera americanii? interesati-Va. Cam asa raspund eu la aceasta intrebare stupida. Si sa nu-mi spuneti ca n-are tara bani, pentru ca V-as invita atunci sa-i numaram impreuna in fata poporului; caci amindoi, de data asta la fel de bine, stim cit se prapadeste, cit se iroseste, cit se risipeste, cit se pierde in cercetarea romaneasca, din ignoranta, nepricepere, incompetenta si din culpa. Lasind la o parte ca nu vorbim de bani ci de procente % de pib.

O sa-mi spuneti probabil "ce sa fac, astea sint legile tarii, si orientarile politice"; gresit, domnu', foarte gresit, cititi legile tarii si o sa vedeti ca cercetarea stiintifica e declarata prioritate nationala, si finantarea ei de catre stat e prevazuta; si legea bugetului o sa-mi spuneti e lege si acolo sint prevazuti 0.1% din pib pentru cercetare; si Vi se pare corect? daca nu, de ce mai stati in functie, emiteti adrese si dati curs acestei legi a bugetului? pe politicienii ce Va sustin nu i-am auzit in parlament impotrivindu-se legii bugetului ca fiind contrara celorlalte legi ale tarii; ce ne-am face daca oameni ca Dumneavoastra ar pleca din functii, si ar veni altii la fel? acu' ne duceti grija? de-abia acum, si sub raportul pozitiei Dumneavoastre personale? e cam deplasat. Mai intii luati nota ca prin adresa Dumneavoastra deturnati cercetarea stiintifica romaneasca de la misiunea, obiectivele si statutul ei asa cum sint ele stabilite de lege, si Va asteptam sa actionati in consecinta ca un om de onoare. A, aveti dificultati in finantarea cercetarii stiintifice romanesti? Pai de ce nu spuneti asta in adresele Dumneavoastra, si spuneti complet altceva?

Mi se va spune poate ca totul e de fatada, de ochii lumii, de gard vopsit, de sanchi, ca daca inchidem un ochi am vedea mai bine smecheria, ca zicem una pe fata si complet alta pe dos, pe sub masa, intre noi, da mucleș, mergem pe sest, sa nu afle barosanii; ca sa apucam sa ne

integram odata euro-atlantic si comunitar-european, si apoi indreptam lucrurile cum stim noi; ca d-aia abunda textele confectionate de ANSTI in cuvinte anapoda, ca sa luam ochii comunitarilor si atlantilor, dar ca nu e adevarat, astea sint simple cuvinte, si ca cercetarea romaneasca o sa-si primeasca totusi salariile pe dedesubt, de la ajutorul social, de la handicapati, ca tara are grija; nu pot sa cred. Atlantii stiu? Politica e totusi o activitatea civilizata, iar civilizatia inseamna si sinceritate si onoare; in caz contrar, oricit ar parea de paradoxal multora poate, nu functioneaza; da' de loc.

Cercetarea stiintifica aplicativa si dezvoltarea tehnologica ar putea, in principiu, sa-si asigure o finantare partiala extrabugetara din relatii cu parteneri economici din domeniu; dupa cum Va este binecunoscut cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica de fizica din tara noastra (si in particular cercetarea din INFIN) se desfasoara in domeniul tehnologiilor avansate, tehnicilor si tehnologiilor nucleare, materialelor, laserilor, etc; dupa cum Va este iarasi binecunoscut nu exista agenti economici in Romania in sfera productiei, comertului sau serviciilor din acest domeniu de activitate (cu foarte putine exceptii, aflati in "blocaj" financiar); iar produsele si serviciile noastre in acest domeniu nu sint competitive, si nici acceptate, pe pietele externe. Ca urmare, pentru momentul actual, cercetarii stiintifice aplicative si dezvoltarii tehnologice de fizica din Romania ii sint inaccesibile surse notabile de finantare extrabugetara. In urma analizei efectuate Va informam prin prezenta ca INFIN poate totusi sa-si asigure din surse extrabugetare, in special servicii de profil, cca 7.5% din cheltuielile necesare acestor activitati, ceea ce revine la cca 4.25% din bugetul INFIN pe anul 2000. Reiteram cu aceasta ocazie ca o finantare bugetara adecvata pentru cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica de fizica din Romania ar duce, asa cum a dus in Romania si in toate tarile dezvoltate, atat la noi industrii si activitati economice profitabile, cit si la reformarea profitabila a celor vechi; dar toate acestea apartin unei strategii nationale de politica stiintifica si tehnologica, strategie ce lipseste in Romania, in ciuda eforturilor noastre de a o construi. In particular, activitatea pe care o desfasoara ANSTI in acest domeniu nu are la baza o strategie stiintifica si tehnologica nationala, si nu este nici macar o activitate administrativa, cum personal V-ar putea placea sa credeti; ea este o activitate de "masuri" ocazionale si circumstantiale, deseori ilegale, a caror logica nu o intreveade nimeni; si care, in orice caz, nu sint conforme cu natura domeniului cercetarii stiintifice si tehnologice. In particular, si ca un exemplu, Va reamintim, ca institutele de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica de pe Platforma Magurele, inclusiv INFIN, functioneaza in baza unor acte juridice legale (ce cuprind legi, hotariri de guvern, ordonante de urgenta, etc), acte ce definesc si domeniul de activitate al acestor unitati, si modalitatea finantarii lor esential bugetare; reducerea cu cca 50 % a acestei finantari, ce pare ca ati sugera-o prin adresa Dumneavoastra cu aceasta ocazie, ar fi contrara acestor legi; iar un lucru contrar legii este ilegal; iar ceea ce este ilegal este daunator tuturor. In acest context ar trebui sa Va fie utila cunostinta ca in actele normative juridice de tipul mentionat mai sus nu se face nici o referire la "cifra de afaceri" a institutelor de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica, sintagma improprie pe care adresa Dumneavoastra o utilizeaza. De altfel, aceasta adresa, desi scurta, are multe alte improprietati de limbaj, ceea ce face dificila intelegerea mesajului. Date fiind insa seriozitatea si gravitatea chestiunii la care incercati sa faceti referire in aceasta adresa ne intrebam totusi daca nu ar putea fi cazul, cu aceasta ocazie sau cu altele de acest fel, de a ne apara in justitie interesele fundamentale ale institutiei, garantate prin lege, interese ce par atinse de unele demersuri ostile si ilegale.

2. Referitor la punctul 2 al adresei Dumneavoastra trebuie sa cunoasteti cel putin unele elemente definitorii ale cercetarii stiintifice in Romania, in lume si in Comunitatea Europeana. La ora actuala studiile din domeniu arata ca cercetarea stiintifica din tarile Europei de Est, in special ex-comuniste, ca si din alte tari (care inasa ne intereseaza mai putin aici), este axata, cu mici variatii, pe cercetarea de fizica, chimie, matematica; pe cind, in tarile dezvoltate accentul s-a mutat de

citiva ani buni pe cercetarea numita "high-tech", pe cercetarea si tehnologia de calculatoare, pe cercetarea medicala, biologica; trebuie sa stiti ca "high-tech", pentru care pe romaneste am putea avea echivalentul "cercetare si tehnologie de virf", este o dezvoltare a fizicii, chimiei, stiintei materialelor, etc; asadar, tari ca Romania sint foarte bine pozitionate in dezvoltarea "high-tech"-lui, data fiind pozitia lor avantajoasa in stiintele de baza; exista insa, desigur, o conditie necesara pentru aceasta, si anume strategia proprie (adica corecta, nu improprie) si finantarea adecvata, continua, supla si sustinuta; cu aceasta ne intoarcem insa la punctul 1 de sus. Revenind la cercetarea stiintifica promovata de programele Europene, analiza expertilor din domeniu, atit din tara cit si din strainatate, arata ca aceasta cercetare este cu precadere orientata catre valorificarea rezultatelor de "high-tech" in folosul comunitar si comunizarea cercetarilor stiintifice nationale. Aici trebuie sa notam si sa subliniem caracterul extrem de particular al acestei cercetari, intrutotul laudabila de altfel, si de invidiat, poate, din punctul de vedere al Romaniei. Va este cunoscut ca cercetarea de "high-tech" este foarte slab dezvoltata in Romania; din diverse motive, dar in principal din lipsa strategiei nationale mentionate la punctul 1 de mai sus. Ca urmare, cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica din Romania ar putea initia si dezvolta relatii profitabile cu programele cercetarii stiintifice si tehnologice comunitare numai intr-un mod foarte conditionat; la momentul actual insa, exista o diferenta majora de adecvare intre cercetarea romaneasca si cea comunitara, desi exista baze solide pentru o astfel de integrare; dar aceste elemente de baza ar trebui dezvoltate corespunzator, adecvat si in sensul acesta, si iarasi problema revine la strategia nationala si la tot ceea ce tine de ea; in particular, in acest context, Va informam ca pregatirea profesionala in domeniul cercetarii stiintifice este o conditie capitala pentru succesul in elaborarea unei politici adecvate de cercetare stiintifica, cum poate ar trebui sa fie de la sine inteles, si, oricum, asa cum este acceptat si probat de practica din toata lumea si din toate timpurile; pe scurt, si intr-o formulare lapidara, politica este intotdeauna politica unui ceva, si politicianul acelui ceva trebuie sa cunoasca acel respectiv ceva; pina si politica stabilimentelor de prostitutie necesita ca politicianul ce se angajeaza sa o faca sa fi trecut cel putin o data pe la astfel de asezaminte; in ciuda acestui fapt, in Romania "politica" cercetarii stiintifice si tehnologice se face "dupa ureche", de persoane care nici macar nu sint rromi; si se face prin masuri "ad-hoc", inca o data ocazionale si de circumstanta, intr-o miscare lipsita de sens si logica, ce sugereaza totusi o atitudine ostila si ilegala. In acest context, si din motivele expuse mai sus, angajamentul financiar pe care Romania si l-ar fi asumat recent in participarea la programele comunitare de cercetare stiintifica, "dezvoltare, inovare si demonstrare" este o eroare grava a celor care l-au facut, cu consecinte extrem de daunatoare pentru cercetarea stiintifica romaneasca; "fauritorii" acestui angajament se fac vinovati de necunoasterea starilor de fapt din cercetarea stiintifica romaneasca si internationala, asa cum au fost ele schitate mai sus, si ei reprezinta un exemplu, inca in libertate, de unde poate duce incompetenta si lipsa de professionalism atunci cind se asociaza cu puterea politica. Initierea unui program de colaborare si integrare comunitara ar fi necesitat o consultare prealabila serioasa cu cercetatorii romani, ar fi necesitat asigurarea unei finantari bugetare corespunzatoare pentru colective de cercetare din Romania in vederea crearii conditiilor de integrare si colaborare, si multe alte elemente de strategie profesionala si organizatorica; aceste pregatiri prelabile nu s-au facut, si astazi ne vedem in fata unui angajament ce nu poate fi indeplinit in fapt; ceea ce nu este numai o pierdere de moment, dar este si o discreditare, adica multe pierderi majore pe timp indelungat. Trebuie sa Va reamintiti Domnule Presedinte ca politica cercetarii stiintifice nu se face din birou, ci din laboratoare, si ca functionarii publici, inclusiv ministrii si presedintii de agentii guvernamentale, sint in serviciu public, adica in slujba celor multi ce lucreaza direct in domeniile pe care administratorii publici ar trebui sa le coordoneze; in cazul de fata, Dumneavoastra ar trebui sa serviti profesiunea numita cercetare stiintifica si pe cei ce o practica in Romania, iar nu sa incurajati sau sa patronati, daca nu sa participati la, sau sa conduceti, activitati puse in slujba unor concepte goale, cel putin, inadecvate, neconforme cu starile de fapt, improprii, mode efemere,

locale si particulare; activitati ce "exceleaza" poate numai prin traduceri incorecte, iarasi dupa ureche, din limbile franceza si engleza, printr-un mimetism nereusit si de prost gust; in aceasta privinta, si ca un exemplu, ati putea, Va rugam, sa ne explicati, si sa Va explicati, ce ar putea sa insemne "infrastructurile calitatii", o sintagma ce abunda in textele ANSTI? Si ce legatura ar avea aceasta formatiune artificial gramaticala cu cercetarea stiintifica?

Va informam asadar ca, in conformitate cu punctul 2 al adresei Dumneavoastre, am "intensificat eforturile pentru participarea la Programul Cadru V al Uniunii Europene" prin analiza si debaterile pe care le-am efectuat si le efectuam continuu in cadrul INFIN asupra acestei chestiuni; aceste debateri si analize consuma in mod curent echivalentul a cca 5% din timpul de lucru a 10 cercetatori stiintifici principali gradul 1, ceea ce ar reveni la o cheltuiala suplimentara de cca 0.017% din bugetul INFIN pe anul 2000; pina acum aceste activitati au fost desfasurate in timpul liber, dar Va intrebam daca doriti, sau mai doriti, cu seriozitate, conform adresei Dumneavoastre, sa includem acest tip de activitate in programul de lucru oficial al institutului, si sa "intensificarm aceste eforturi", ceea ce ar duce la o suplimentare a finantarii bugetare a INFIN cu minimum procentajul mentionat mai sus.

3. Cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica au o relevanta capitala asupra economiei unei tari, si asupra vietii ei sociale. Aceasta relevanta provine din faptul ca cercetarea stiintifica si tehnologica judicios organizate si finantate constituie motorul primar al dezvoltarii economice in lumea moderna. Sinteti informat probabil ca SUA sint o mare putere economica pentru ca cetatenii lor achizitioneaza si dezvolta cunostinte teoretice si practice, si lucreaza tehnologii de virf, adica fac matematica, fizica teoretica si experimentală, chimie, biologie, si utilizeaza aceste cunostinte in produse si servicii precum calculatoare, rachete, avioane, materiale, medicamente, informatica, transporturi, ingrijirea sanatatii, educatie. Acest complex de activitati se numeste cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica, si SUA, precum si toate statele dezvoltate, au dezvoltat si dezvolta continuu, au cultivat si cultiva in permanenta, aceasta cercetare stiintifica si tehnologica in forme institutionalizate la nivel de stat. Cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica au bineinteles forme spontane, ca orice alta activitate umana, si descoperitori si inventatori au aparut, apar si vor continua sa apara pretutindeni; ei sint o resursa umana despre finitudinea careia nu e cazul sa ne indoim. Dar cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica sint altceva, ele nu se fac prin generatie spontanee, cercetatorii stiintifici se produc din talente native, nu se culeg din pom gata copti, nici macar in tarile africane; ca urmare, cercetarea stiintifica trebuie infiintata, initiata, organizata, dezvoltata, promovata, cultivata si valorificata; aceasta necesita eforturi si pricepere, pe linga cunoastere. A cere "orientarea cercetarii spre piata" cum o faceti in punctul 3 al adresei Dumneavoastre este un lucru impropriu, pentru ca ar trebui sa stiti ca cercetarea stiintifica si dezvoltarea tehnologica sint orientate spre piata in mod natural, prin insasi natura lor; inventatorul doreste sa-si ofere inventia unui negustor, pentru a-si ajuta semenii, dar si pentru a face bani; si cea mai vie dorinta a inventatorilor romani este ca inventiile lor sa fie preluate de industrie; de unde rezulta ca ei sint intr-adevar inventatori autentici si saraci. Cercetarea fundamentala, dar si cea aplicativa intr-o oarecare masura, poate ca stiti, se finalizeaza prin publicatii stiintifice, care sint lucruri publice adica, lucruri facute publice, adica publicate, si oferite publicului; publicatiile stiintifice au o piata, pe care unii dau si altii iau; piata pe care e adevarat ca nu umbla banul direct, dar umbla valori mult mai inalte, din care deriva, printre altele, si banul; un lucru facut si utilizat, un produs de piata, inclusiv banul, nu e niciodata facut din intimplare, sau la intimplare, el este facut din pricepere, cunoastere si inteligenta, intr-o forma, intr-un mod si cu un scop, adica rational; ei bine, pe piata publicatiilor stiintifice umbla exact, precis si tocmai aceste valori superioare, anume inteligenta, cunoasterea si priceperea. Vi se pare putin? Nu e utila aceasta piata? Va puteti inchipui ca Edison s-ar fi putut gindi vreodata la lampa electrica daca n-ar fi stiut, si aici e de subliniat "stiut", adica cunoscut, deci daca n-ar fi

cunoscut, ca exista electricitate, care e o energie, ca si lumina si caldura?; or, toate acestea sint cunostinte fundamentale, obtinute de cercetarea stiintifica fundamentala, urmata de cercetarea stiintifica aplicativa, urmata, la rindul ei de dezvoltarea tehnologica, intr-o inlantuire cu rostul si logica ei; dupa cum activitati practice, in special in dezvoltarea tehnologica de astazi, ridica si pun probleme fundamentale, si alimenteaza reciproc, invers si la rindul lor cercetarea fundamentala; etc. In tot acest complex stiintific si tehnologic de activitati, interconditionari si interdependente cunostintele, priceperea si inteligenta sint esentiale, ele sint produse ale cercetarii stiintifice, atit fundamentale cit si aplicative, pe piata libera si extrem de riguros competitiva a publicatiilor stiintifice. Trebuie sa fiti informat ca cercetatorii romani au publicatii pe aceasta piata, nu toti la fel desigur, ci inegal si cu particularitati, cum e normal si cum se intimpla pretutindeni (nu stim Dumneavoastra, ca fost inginer profesor, cum stati la acest capitol), dar au fost prezenti si sint inca o prezenta pe aceasta piata; si doresc sa fie, data fiind activitatea, de care ati auzit probabil, aproape excesiva, pe care acesti cercetatori romani o desfasoara recent in chestiunea evaluarii rezultatelor si publicatiilor stiintifice. Cercetatori romani, si prin ei Romania, "au intrat" de mult in Europa si in lume prin publicatiile lor stiintifice si tehnice, asa incit sloganul, pe care speram ca nu Vi-l insusiti, de "integrare europeana a cercetarii stiintifice romanesti" bate-n gol la porti de mult deschise, si suna fals. Problema grava ce se pune la ora actuala in cercetarea stiintifica romaneasca nu este asa-zisa "integrare europeana", nici "orientarea cercetarii spre piata", nici alte confectionari mimetice sau verbositati alergice, ci pastrarea, organizarea si dezvoltarea cercetarii stiintifice si tehnice romanesti. Aveti o strategie Domnule Presedinte in aceasta chestiune, sau macar o idee personala? Si daca da, cam care ar fi ea, si de unde stiti ca nu e gresita? Credeti ca aceasta dezvoltare se poate face cu 0.1% din PIB, actualul subprocent de finantare a cercetarii romanesti, cind analizele arata ca sub 1% acest domeniu se degradeaza in proportie de masa, dar poate deveni extrem de profitabil de la 3-4% in sus; cu conditia sa incapa pe miini pricepute? "Planul National pentru Cercetare-Dezvoltare si Inovare" pe care ANSTI doreste sa-l promoveze, dupa cit se pare, este o alta grava eroare de politica stiintifica si tehnica. Pe scurt, afara de faptul ca este exprimat intr-un limbaj impropriu si neserios, "la bascalie" (a se vedea acronimele de exemplu), afara de suprapunerea celor doua programe de "standardizare", afara de "participarea internationala", ce este un mijloc si o consecinta dar nu este un program "de" cercetare (si nu "pentru" cercetare), obiectia principala este ca acest plan nu se refera la cercetarea stiintifica; el se refera la vorbe pe care unii le vorbesc cind cercetatorii stiintifici autentici vorbesc de cercetare. Enuntul pe care il profesati se pare, ca granturile ar fi "un mijloc de RELANSIN economic" ar fi hilar daca n-ar fi trist. Si nu credem ca ar trebui sa Va explicam de ce; ne bazam ca totusi ati avea o vaga idee de ceea ce este un grant si ceea ce este o relansare economica. Dar un astfel de enunt, daca il mentineti cu seriozitate, il consideram irreverentios, jignitor si umilitor, prin improprietatea lui; iar daca nu-l mentineti cu seriozitate, atunci Va intrebam Domnule Presedinte daca nu cumva faceti "misto" de cercetarea stiintifica romaneasca? daca da, nu e cazul, umorul Dumneavoastra cade trist in vremuri triste, si e de prost gust. O finantare corecta, o organizare adecvata, respectarea angajamentelor si a cuvintului, in general, dar mai ales in chestiunile publice, de stat si garantate de lege, promovarea competentei profesionale in cercetarea stiintifica ar trebui sa Va preocupe, cum ne preocupa si pe noi cercetatorii stiintifici, inginerii si lucratorii din cercetarea romaneasca.

In privinta "orientarii cercetarii spre piata" pe care o mentioneaza punctul 3 al adresei Dumneavoastra Va informam ca cercetatorii stiintifici si personalul INFIN sint de mult orientati catre (pe romaneste nu se spune "spre" in acest context) piata publicatiilor stiintifice de nivel international, unde se si afla de altfel, si unde sint foarte activi, de multa vreme (si inca o data Va intrebam cum stati Dumneavoastra personal pe aceasta piata), si ca o finantare adecvata, insotita de celelalte elemente ale unei strategii autentice de politica stiintifica, ne-ar face sa ne aflam si pe piata pro-

duselor si serviciilor tehnologice competitive. Va informam de asemenea ca participarea INFIN la "planul" de cercetare pe care doriti sa-l promovati este extrem de dificila, intrucit acest asa-zis plan nu se refera la cercetarea stiintifica; totusi, un numar de cca 10 proiecte au fost inaintate catre ANSTI in acest scop, elaborate de unii dintre cei mai experimentati cercetatorii din INFIN; aceste proiecte pot constitui, chiar pentru Dumneavoastra, modele de cercetare stiintifica planificata, conform practicilor internationale moderne, exemple de ce fel de orientari majore ar fi trebuit sa contina planul national de cercetare. De aceea, in privinta a cit la suta % din bugetul INFIN va fi acoperit prin finantarea acestor proiecte in viitor, asta ar trebui sa ne-o spuneti Dumneavoastra. Asadar, intrebarea ce pare ca ne-ati adresa-o la punctul 3 al adresei Dumneavoastre este o intrebare "catre" Dumneavoastra, iar nu "spre" noi.

In plus,

Institutede cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica de pretudindeni, organizate ca forme institutionalizate la nivel de stat, nu sint nicaieri tratate ca agenti economici, cum se pare ca faceti Dumneavoastra. Motivul este ca astfel de institute nu fac afaceri, nu fac profit, nu sint supuse direct riscului de piata, si, desigur, salariatii lor nu au nici venituri mari, sau fluctuante; astfel de organizatii apar ca expresia juridica a vointei politicii de stat de a face cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica, sint infiintate si sustinute financiar su o misiune si cu obiective explicit determinate, in forme, dimensiuni si capacitati de asemenea determinate si reglate prin acte juridice guvernamentale; cu alte cuvinte au un statut reglat juridic. INFIN, ca si celelalte institutii de acest gen din Romania, au aparut prin astfel de proceduri juridice, si ele nu pot fi deturnate de la misiunea si obiectivele lor fara raspundere legala. Incercarea ce pare a fi continuta in adresa Dumneavoastra de a reduce finantarea bugetara a acestor unitati de cercetare aduce atingere misiunii si obiectivelor acestor unitati, deturneaza aceste organizatii de la scopurile in vederea carora au fost create, produce prejudicii materiale si morale activitatii lor, si este contrara legilor in baza carora aceste unitati au fost create. A vorbi, in raport cu institutele de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica, de "cifra de afaceri", de finantare "extrabugetara" masiva, de finantare prin "programele Comunitatii Europene", de "piata", de participare la un "plan" de cercetare la elaborarea caruia cercetatorii nu au fost chemati sa participe este impotriva legii. Trebuie sa stiti ca o astfel de lege este internationala, si ca experti ai dreptului international apara, inclusiv la Strassbourg si la Bruxelles, integritatea statutului institutiilor de cercetare stiintifica, ca si a celorlalte forme de organizare statala a activitatilor umane, in virtutea principiilor dreptului la munca, dreptului de asociere libera in scopuri nelucrative, pentru urmarirea unor teluri spirituale, exprimate in produse ale inteligentei, si, in primul rind si mai presus de orice, in virtutea principiului fundamental al dreptului conform caruia dreptul este drept si trebuie aparat; cu alte cuvinte, legea nu trebuie incalcata. INFIN si celelalte institute de cercetare stiintifica si dezvoltare tehnologica din tara isi simt incalcate statutele lor de functionare prin implicatiile adresei Dumneavoastre, si iau in considerare in mod serios apararea lor in justitie sub acest aspect.

In consecinta, domnule Presedinte, si asadar, probabil ca nu ati vrut sa spuneti prin adresa Dumneavoastra ceea ce este scris in ea; poate ati gresit, poate vreti sa ne spuneti altceva; sint totusi atitea altele de spus despre cercetarea stiintifica romaneasca. Va asteptam cu alta incercare, mai reusita. La asta V-am raspuns aici, si V-o respingem. Deocamdata.